

Samrådsunderlag

Avgränsningssamråd för fortsatt och utökad täktverksamhet m.m. på del av fastigheterna Norr Nävde 3:17 och 9:1 samt Stusshyttan 8:1, Avesta kommun

2026-02-09

Samrådsunderlag

Avgränsningssamråd för fortsatt och utökad täktverksamhet m.m. på del av fastigheterna Norr Nävde 3:17 och 9:1 samt Stusshyttan 8:1, Avesta kommun

Bolag

Skanska Industrial Solutions AB

Projekt

Kyrkberget bergtäkt, fortsatt och utökad täktverksamhet m.m.

Kontaktpersoner

Maria Elofsson
010- 448 91 28
maria.elofsson@skanska.se

Anna Persson
010-449 69 39
anna.a.persson@skanska.se

1	INLEDNING	4
1.1	SAKEN	4
1.2	LOKALISERING	4
1.3	ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	5
1.4	BAKGRUND OCH BEHOV	5
1.5	GÄLLANDE TILLSTÅND/ANMÄLNINGAR ENLIGT MILJÖBALKEN	6
2	VERKSAMHETSBESKRIVNING	7
2.1	OMFATTNING	7
2.2	TÄKTVERKSAMHET	8
2.3	HANTERING AV ENTREPRENADBERG	9
2.4	ANVÄNDNING AV MASSOR FÖR EFTERBEHANDLINGSÄNDAMÅL	9
2.5	MASKINPARK OCH BYGGNADER	9
2.6	VATTENAVRINNING	10
2.7	KEMIKALIE- OCH AVFALLSHANTERING	10
2.8	ARBETSTIDER	11
2.9	TRANSPORTER	12
2.10	SEVESOVERKSAMHET	13
2.11	EGENKONTROLL	13
2.12	EFTERBEHANDLING	14
3	OMRÅDESBESKRIVNING	14
3.1	PLANFÖRHÅLLANDEN	15
3.2	RIKSINTRESSEN OCH SKYDDADE OMRÅDEN ENLIGT MILJÖBALKEN	15
3.3	GEOLOGI OCH BERGKVALITET	16
3.4	HYDROLOGI OCH HYDROGEOLOGI	17
3.5	NATURMILJÖ	18
3.6	KULTURMILJÖ	19
3.7	FRILUFTSLIV	20
3.8	BOSTADSBEBYGGELSE	20
4	FÖRUTSEDD MILJÖPÅVERKAN	21
4.1	ANSPRÅKTAGANDE AV NY MARK - PÅVERKAN PÅ NATUR- OCH KULTURMILJÖ OCH LANDSKAP	22
4.2	UTSLÄPP TILL MARK OCH VATTEN	23
4.3	BULLER	24
4.4	VIBRATIONER OCH LUFTSTÖTVÄG	25
4.5	UTSLÄPP TILL LUFT	25
4.6	TRANSPORTER	26
4.7	MILJÖEFFEKTER TILL FÖLJD AV YTTRE HÄNDELSER	26
5	BEDÖMNING I FRÅGA OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	27
6	PLANERADE UTREDNINGAR	27
7	FÖRSLAG TILL INNEHÅLL I MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING	27
8	SAMRÅDS- OCH PRÖVNINGSPROCESSEN	28
8.1	ALLMÄN INFORMATION	28
8.2	SAMRÅD FÖR PLANERAD VERKSAMHET	29

1 Inledning

1.1 Saken

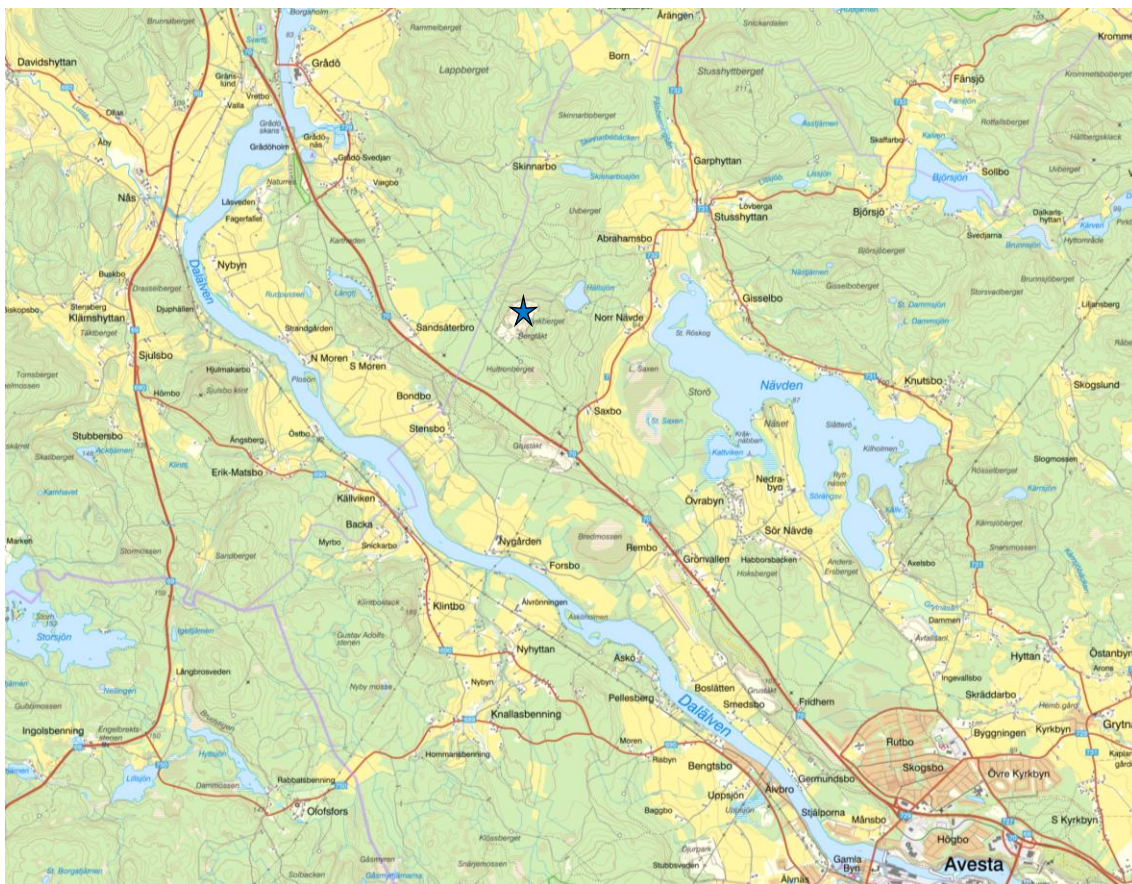
Skanska Industrial Solutions AB (Skanska) har för avsikt att utveckla verksamheten vid Kyrkbergets bergtäkt och söka nytt tillstånd enligt miljöbalken för verksamheten på fastigheterna Norr Nävde 3:17 och 9:1 samt Stussshyttan 8:1 i Avesta kommun. Som ett led i detta samråder Skanska med berörda fastighetsägare, myndigheter och organisationer.

Detta dokument utgör ett skriftligt underlag för avgränsningssamråd enligt miljöbalken inför tillståndsprövningen. Planerad verksamhet beskrivs utförligare i kapitel 2. För vidare information om samråds- och prövningsprocessen se kapitel 8.

1.2 Lokalisering

Den planerade verksamheten är belägen vid Kyrkberget, nordväst om Avesta tätort, se figur 1.2.1 nedan. Anläggningen ligger nära kommungränsen mellan Avesta och Hedemora kommun. Bergtäkten är lokaliserad ca 900 meter nordost om riksväg 70. Söder om verksamhetsområdet korsar en kraftledning, tillhörande Vattenfall, in- och utfartsvägen till området.

Den nuvarande bergtäkten planeras att utökas areellt i sydostlig riktning. Det utökade verksamhetsområdet utgörs huvudsakligen av kuperad naturskog och produktionsskog i olika åldrar. Dominerande trädslag är tall, gran och björk.

Figur 1.2.1. Läget för verksamheten (blå stjärna).

1.3 Administrativa uppgifter

Sökande	Skanska Industrial Solutions AB Borganäsvägen 26, 784 33 Borlänge
Organisationsnummer	556793–1638
Verksamhetskod, enligt miljöprövningsförordningen, Huvudverksamhet	10.11
Övriga verksamhetskoder, enligt miljöprövningsförordningen <i>(preliminär bedömning, kan komma att revideras i ansökan)</i>	90.141, 90.110, 10.50
Sevesoanläggning	Lägre kravnivån
Projektchef	Robert Gunnarsson
Kontaktperson samråd	Maria Elofsson maria.elifsson@skanska.se 010-448 91 28 Anna Persson anna.a.persson@skanska.se 010-449 69 39
Fastigheter som berörs av det planerade verksamhetsområdet	Norr Nävde 3:17, Norr Nävde 9:1, och Stusshyttan 8:1
Kommun	Avesta
Län	Dalarna
Tillsynsmyndighet	Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning

1.4 Bakgrund och behov

Skanska bedriver täktverksamhet, asfalt- och betongtillverkning samt återvinningsverksamhet vid anläggningar över hela landet. Som en av landets största leverantör av bergmaterial är Skanskas ambition att alltid leverera rätt kvalitet av produkter. Bergråvaran kommer ofta från Skanskas egna täkter, men en betydande del utgörs också av återanvänt/återvunnet material till exempel i form av t.ex. entreprenadberg och asfalt.

Täktverksamhet har bedrivits på den aktuella platsen vid Kyrkberget sedan 2013. Bergtäkten öppnades i syfte att ersätta Skanskas tidigare täktverksamhet vid Hultronberget. Det bergmaterial som finns i täktområdet utgörs av gnejsig röd granit med tekniska egenskaper som gör att materialet lämpar sig mycket väl för användning som specialsten vid asfaltproduktion till högttrafikerade vägar. Idag används årligen en betydande andel av det material som produceras vid bergtäkten i Kyrkberget som specialsten vid asfalttillverkning. Det är få bergtäkter som uppfyller dessa tekniska höga kvalitetskrav, vilket gör att specialsten körs stora avstånd över regionen. Bergtäkten ligger strategiskt placerat och förser idag asfaltverk i Borlänge, Gävle,

Stockholm och Sundsvall med specialsten. Täkten har en god och strategisk placering i geografin.

Utöver specialsten för asfalttillverkning produceras även betongballast av helkrossat berg som fullt ut kan ersätta naturgrus och ge betong med samma höga hållfasthet och beständighet som betong tillverkad av naturgrus. Bergtäkten vid Kyrkberget levererar idag betongballast till flera betongfabriker lokalt bland annat den vid gruvan i Garpenberg och bidrar således till att minska uttaget av naturgrus till betongproduktion.

Bergtäkten vid Kyrkberget förser även Avesta och Hedemora kommuner med krossmaterial till obundna lager för bygg- och anläggningsändamål. Dessutom försörjs även angränsande kranskommuner runt Avesta med bergmaterial.

I och med att efterfrågan har varit mycket hög på specialsten från Kyrkberget är tillståndsgivna volymer på väg att ta slut innan tillståndstidens utgång. Det finns en fortsatt mycket stark långsiktig efterfrågan på de produkter som produceras inom verksamheten och Skanska avser därför att ansöka om tillstånd till fortsatt och utökat tillstånd för bergtäktverksamhet.

1.5 Gällande tillstånd/anmälningar enligt miljöbalken

Gällande tillstånd för bergtäkt fattades 2011-09-29 av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Dalarnas län. Beslutet som omfattar uttag av totalt 4,7 miljoner ton berg har diarienummer 551-4843-10 och gäller till och med 2031-06-30. Tillståndet överklagades till Mark- och miljödomstolen Nacka tingsrätt som genom beslut 2012-12-18 (mål nr M 6017-11) ändrade villkor 8 gällande arbetstider och avslog överklagandena i övrigt.

På grund av den höga efterfrågan på material kommer den tillståndsgivna brytbara mängden berg vara slut innan tillståndstidens utgång, varför Skanska nu påbörjar ansökningsprocessen om nytt och utökat tillstånd.

Söder om verksamhetsområdet för bergtäkt driver Skanska anmälningspliktig återvinningsverksamhet av icke-farligt avfall, samt utför utfyllnad för anläggande av verksamhets- och upplagsytor för återvinningsverksamheten. Ytan för återvinningsverksamheten ligger utanför planerat verksamhetsområde och avses inte omfattas av planerad ansökan om täktverksamhet.

Verksamheten med utfyllnad för anläggningsändamål omfattas av beslut om föreläggande från Miljöenheten Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning, daterat 2016-08-19 (beteckning 2016-000581), beslut daterat 2023-09-14 (beteckning 2023-884) samt beslut daterat 2025-12-05 (beteckning 2025-1689). Återvinningsverksamheten på ytan omfattas av beslut om föreläggande daterat 2022-05-17 (beteckning 2022-2213).

2 Verksamhetsbeskrivning

2.1 Omfattning

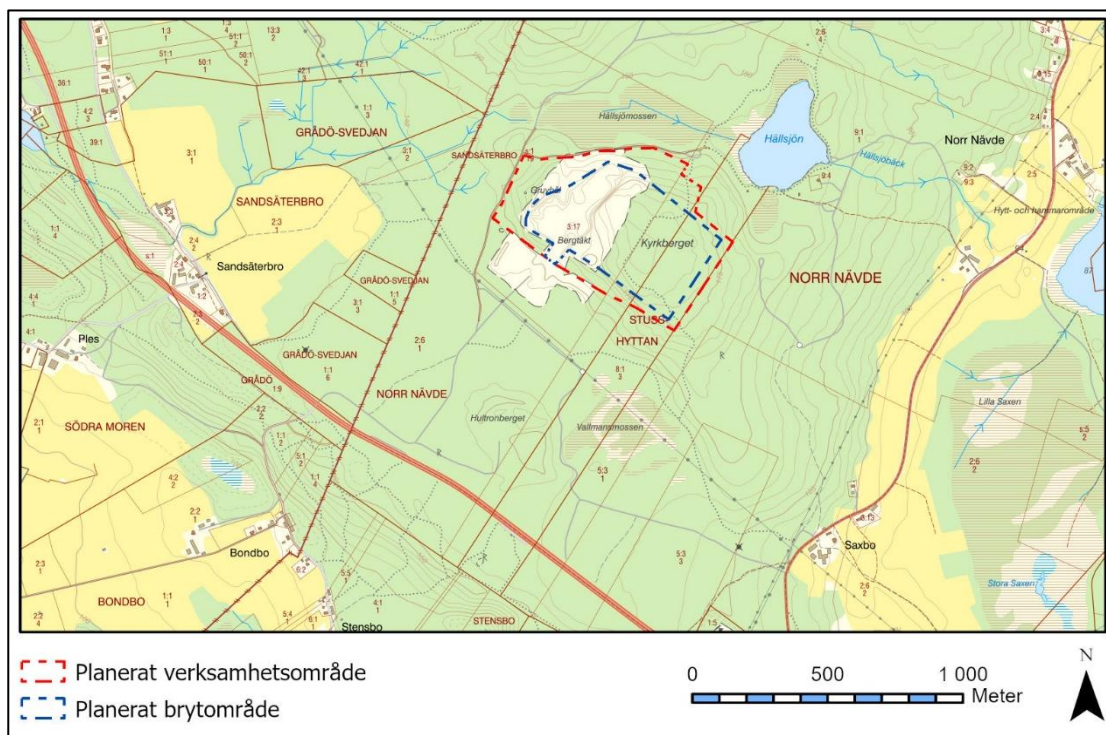
Planerad ansökan omfattar täktverksamhet med ett totalt uttag av 11,2 miljoner ton berg och morän under en tillståndstid om 30 år. Produktionen under normalår beräknas uppgå till ca 400 000 ton. Under år med hög efterfrågan bedöms dock produktionen kunna uppgå till max 600 000 ton.

Det ansökta verksamhets- och brytområdet uppgår till ca 36 ha, respektive 22 ha och omfattar en utökning i sydöstlig riktning i förhållande till tidigare tillståndsgiven verksamhet. Brytning planeras att ske till nivå +152, vilket är samma brytdjup som vid nuvarande verksamhet.

Verksamheten planeras även omfatta mottagning och förädling av upp till 500 000 ton entreprenadberg per år, samt mottagning och uppläggning av externa schaktmassor för efterbehandlingsändamål.

Den planerade verksamheten beskrivs mer i detalj nedan. Planerad avgränsning av verksamhets- och brytområde framgår av figur 2.1.1.

Skanska avser även att ansökan om verkställighetsförordnande, så att verksamheten får bedrivas även om det skulle överklagas. Täkten står för en stor andel av regionens behov av specialsten för asfaltproduktion och det är av stor betydelse för samhällets materialförsörjning, såväl som för Skanska, att täkten kan fortsätta bedrivas även om tillståndet överklagas.

Figur 2.1.1 Planerat verksamhets- och brytområde för berg vid Kyrkberget (© Lantmäteriet).

2.2 Tåktverksamhet

Tåktverksamheten kommer att ske på liknande sätt som i befintlig verksamhet och med motsvarande och likvärdig teknik. De ingående momenten i verksamheten är främst:

- Avbaning
- Borring
- Sprängning
- Skutknackning
- Lastning och interna transporter
- Krossning och sortering
- Lastning för uttransport

Brytområdet för berg avses att utökas åt sydost jämfört med gällande tillstånd. Brytområdet kommer även att omfatta brytning av berg i nuvarande tillstånd. Brytning av berg planeras att ske ner till +152, vilket är det lägsta brytdjup som brytning skett till i nuvarande tillstånd. Enligt villkor i nuvarande tillstånd får brytning av berg som djupast ske till >2 meter över den högsta grundvattennivån.

De senaste åren har normalproduktionen utlevererat material varierat mellan ca 350 000 – 400 000 ton i tåkten vid Kyrkberget. Av denna volym utgörs ca 50 000 ton per år specialsten av fraktionerna 4-8, 8-11 och 11-16 som levereras till olika asfaltverk i regionen.

Vid planerad verksamhet beräknas produktionen av bergmaterial under normalår uppgå till ca 400 000 ton per år och bedöms upp till maximalt 600 000 ton per år under år med hög efterfrågan. De ansökta mängderna omfattar även nyttiggörande och förädling av ovanliggande moränlager, vilket ingår i den ansökta årliga mängden och totalvolymen.

Det första steget för att loss hålla berg är att ovanliggande morän på berget avbanas. Avbaning sker kampanjvis. De avbanade massorna kan användas för försäljning som ballastprodukter, nyttjas för jordtillverkning eller användas för efterbehandlingsändamål.

Efter avbaning vidtar borring och laddning av berget. Loss hållning av berget sker med intervallsprängning där salvan delas upp i flera mindre laddningar som detonerar med ett kort tidsintervall emellan. All brytning kommer ske inom det för tåkten angivna brytningsområdet medan upplag av färdiga krossprodukter kan komma att ligga utanför, dock inom verksamhetsområdet.

Efter loss hållning vidareförädlas berget genom krossning och siktning i flera steg. Vid behov sker även skutknackning innan krossning. Krossning av det loss hållna berget sker i flera steg vid en kross- och sorteringsanläggning centralt placerad i tåkten. Det bergmaterial som finns i tåktområdet är högkvalitativt och har tekniska egenskaper som gör att det lämpar sig mycket väl för användning som specialsten vid asfalttillverkning, men även för de vanligast förekommande ballastprodukterna, såsom makadam och bär- och förstärkningslager. Materialet i tåkten är CE-märkt och testas regelbundet avseende kvalitetsegenskaper. Färdiga produkter hämtas av kunder eller levereras av Skanska till kund.

2.3 Hantering av entreprenadberg

I regionen uppstår entreprenadberg som behöver omhändertas och bearbetas för att kunna nyttiggöras. Entreprenadberg bedöms normalt inte utgöra avfall. Skanska ansöker om att årligen få ta emot och bearbeta upp till 500 000 ton entreprenadberg som uppkommit som överskottsmassor vid sprängning i bygg- och anläggningsprojekt per år. Mängden entreprenadberg som uppkommer vid lokala bygg- och anläggningsprojekt i närområdet är kraftigt varierande, varmed behovet och mottagning kan förväntas variera stort mellan olika år. Entreprenadberg har historiskt hanterats i liten mängd i bergtäkten.

Entreprenadberget kommer främst att användas för framställning av bär- och förstärkningslager genom krossning och siktnings. Hantering av entreprenadberg sker i samma kross- och sorteringsanläggning som berget från täkten eller med hjälp av en mobil krossanläggning som placeras i anslutning till upplag av entreprenadberget. Hanteringen kommer att bidra till att hushålla med täktens högkvalitativa bergmaterial då det används för bygg- och anläggningsändamål som ersättningsmaterial för jungfruligt berg.

2.4 Användning av massor för efterbehandlingsändamål

För den planerade verksamheten finns ett behov att ta emot externa massor för efterbehandling av täktområdet. För detta ändamål avses externa jord- och schaktmassor (avfallskod 17 05 04, 20 02 02 och 19 12 09) att tas emot och användas för efterbehandlingsändamål.

Den planerade efterbehandlingen av färdigbrutna bergslänter planeras att ske genom att en jordslänt med externa jord- och schaktmassor byggs upp mot bergslänten. Syftet med den planerade efterbehandlingen är att skapa en god säkerhet med möjlighet till återgång till naturmark och/eller verksamhetsytor.

Jord- och schaktmassor som avses för efterbehandling kommer att genomgå Skanskas mottagningskontroll som omfattar väl inarbetade rutiner. Som mottagningskrav föreslås att de massor som tas emot för anläggningsändamål ska ha en halt underskridande Naturvårdsverkets riktvärden för känslig markanvändning (KM) enligt rapport 5976 och senare uppdateringar av denna. En mer utförlig beskrivning av utformning, syfte, halter och mängd massor som beräknas att åtgå för efterbehandling av området kommer att ingå i ansökan.

2.5 Maskinpark och byggnader

För den planerade verksamheten krävs maskinutrustning i form av:

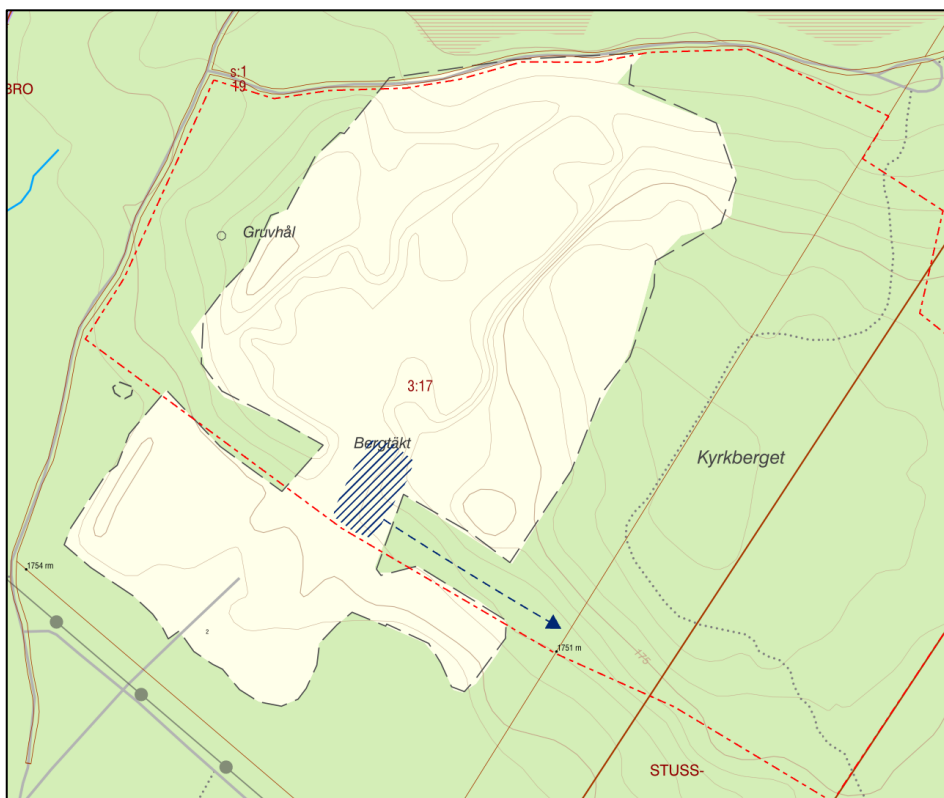
- Borrrigg för lossställning av berget
- Kross- och sikt-/sorteringsmaskiner
- Hjulastare för lastarbeten
- Dumprar och lastbilar för interna transporter av material
- Grävmaskiner för bl.a. knackning, matning, interna transporter, lastning av material och i samband med avbaningsarbeten

Inom verksamhetsområdet finns idag etablerat personalbyggnad, mobil verkstad och förråd. Nya byggnader och anläggningar kan bli aktuella att anlägga eller flytta i samband med verksamhetens framdrift under den planerade tillståndstiden på 30 år.

2.6 Vattenavrinning

Verksamhetsområdet är beläget i ett kuperat skogslandskap. Tillrinnande vatten planeras att avledas via självavrinning till en sedimentationsdamm placerad vid infarten till bergtäkten och avvattnas därefter via ett dike som anläggs med avrinning åt sydost, se figur 2.6.1.

Brytning planeras att ske som djupast till samma lägsta brytnivå som idag, dvs + 152. En areell utökning av brytområdet innebär dock att en ökad mängd nederbördsvatten och ytligt markvatten kommer att behöva avledas och Skanska har därför initierat en hydrogeologisk utredning för att utreda eventuell påverkan på flödesförhållanden och dimensionering av sedimentationsdamm och anläggande av dike för avledning av vatten, se vidare under avsnitt 4.2.

Figur 2.6.1. Skrafferat område illustrerar område för planerad sedimentationsdamm. Den streckade pilen illustrerar planerat ungefärligt område för anläggande av dike. Mer exakta lokaliseringar och utformningar kommer att utredas och beskrivas i kommande ansökningshandlingar.

I samband med den planerade utredningen och framtagande av ansökningshandlingarna kommer beräkningar att utföras i syfte att klargöra behov av diken och sedimentationsdamm som bidrar till långsiktigt säkerställande av vattenkvaliteten nedströms. Den planerade verksamheten kommer omfatta fortlöpande kontroll av utgående vatten från täktverksamheten. Skanska föreslår att ett nytt uppdaterat kontrollprogram tas fram i samband med att ett eventuellt nytt tillstånd tas i anspråk.

2.7 Kemikalie- och avfallshantering

De kemikalier som kan komma att förvaras inom verksamhetsområdet är främst petroleumprodukter, hydrauloljor, smörjoljor, smörjfetter, spolarvätska m.m. Kemikalier kommer att förvaras i låsta invallade utrymmen.

Hjullastare och övriga arbetsfordon drivs idag med diesel med inblandning av förnyelsebar råvara eller alternativa fossilfria drivmedel. Val av drivmedel sker i enlighet med bolagets klimatplan vilket gör att val av drivmedel kan variera över tid med målsättningen att bolaget som helhet ska vara klimatneutralt 2045. Skanska planerar att möjliggöra elanslutning för maskinparken i tåkten, vilket kommer att bidra till att minska klimatutsläppen.

Drivmedel förvaras i ADR-godkända tankar eller för ändamålet godkända cisterner. Som skydd vid spill eller haveri kommer det att finnas absorberingsmedel på plats, i anslutning till förvaringsplatsen och maskiner, för att möjliggöra omedelbar sanering. Eventuellt förorenade massor hanteras som farligt avfall, schaktas bort och transporteras av godkänd transportör enligt gällande regelverk.

De kemikalier vilka används i verksamheten är avstämda mot en kemikaliedatabas som används inom Skanska. Detta är ett viktigt hjälpmedel för att enbart godkända kemikalier ska användas och för att hanteringen ska ske på ett korrekt vis.

Förutom petroleumprodukter används sprängmedel. Alla sprängämnen hanteras enligt anvisningar för sprängarbeten. Sprängmedel förvaras inte inom tåktområdet utan transporteras till området vid varje enskilt sprängtillfälle av anlitad sprängare. Spräng- och tändmedel hanteras av sprängaren enligt gällande föreskrifter från Myndigheten för civilt försvar (MCF) och Arbetsmiljöverket.

Avfall uppkommer i begränsad omfattning och sorteras i fraktioner för att möjliggöra återvinning. Farligt avfall förvaras i miljöstation eller motsvarande. Spillolja samlas i fat i miljöcontainer och hanteras som farligt avfall. För viss utrustning och vissa maskiner finns avtal med maskinleverantören om service och underhåll, vilket innebär att maskintillverkaren ansvarar för hantering av eventuellt avfall. De företag som reparerar och servar Skanskas maskiner har med sig nödvändiga oljor och vätskor.

2.8 Arbetstider

Arbete på anläggningen planeras normalt ske dagtid på helgfria vardagar mellan kl. 06-18, men även annan tid om behov finns kväll kl. 18-22. Skutknackning och sprängning kommer endast att ske helgfri mån-fre- kl. 06-18.

Enligt nuvarande tillstånd får verksamheten bedrivas helgfria vardagar mån-fre kl. 06-20. Om särskilda skäl föreligger får tillsynsmyndigheten medge tillfällig förlängning av arbetstiden. Det har under nuvarande tillståndstid funnits behov vid flera tillfällen att tillfälligt utöka arbetstiden kvällstid helgfria vardagar till kl. 22, vilket medgivits av tillsynsmyndigheten. Med anledning av detta planerar Skanska nu att ansöka om ökad arbetstid kvällstid helgfria vardagar jämfört med regleringen i gällande tillstånd.

Reparationsarbeten utförs normalt under dagtid, men kan vid vissa tillfällen komma att utföras under andra tider. Utlastning och transporter finns behov av dygnet runt alla dagar i veckan.

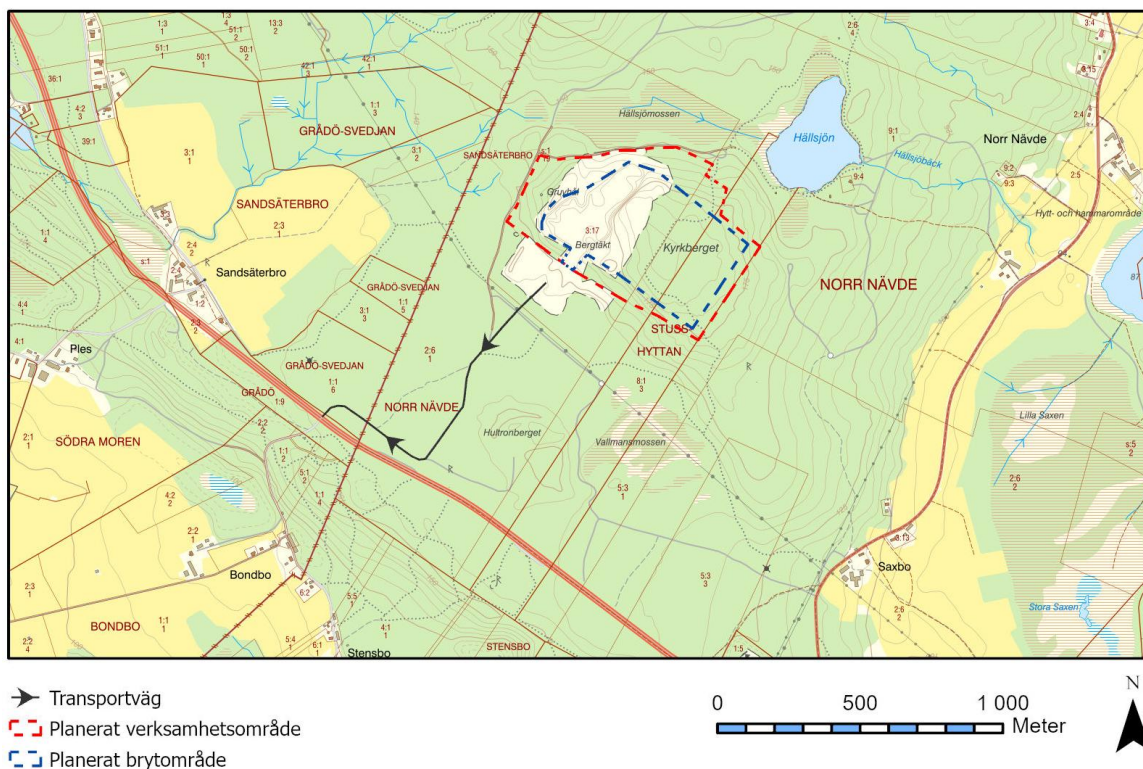
Skanska kommer låta en extern akustikkonsult genomföra en bullerutredning för att säkerställa att Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller innehålls med planerade arbetstider. Vid behov kommer skyddsåtgärder föreslås och vidtas för att minska ljudutbredningen.

2.9 Transporter

Antalet transporter är beroende av aktuella bygg- och anläggningsprojekt och av vilken typ av lastbil som används för att transportera produkterna. Transporterna kommer normalt att ske på samma sätt som idag, dvs huvudsakligen dagtid på helgfria vardagar kl. 06-18. I undantagsfall kan transporter behöva ske andra tider och dagar, t.ex. vid leveranser av material till halkbekämpning, akuta vattenledningsläckor m.m. eller till vissa bygg- och anläggningsprojekt.

Transporter planeras att ske längs samma utfartsväg som idag, dvs åt söder längs en enskild väg som ansluter till väg 70, se figur 2.9.1. Huvuddelen av transporterna beräknas gå i östlig riktning längs väg 70 och vidare i riktning mot Avesta, men styrs av lokaliseringen av aktuella bygg- och anläggningsprojekt, samt transportriktning till aktuellt asphaltverk.

Det finns inga bostadshus lokaliserade längs den enskilda in- och utfartsvägen innan anslutning till väg 70. Utmed väg 70 närmast täktområdet utgörs omgivningen främst av skogsmark och det finns förhållandevis få bostadshus i omedelbar närhet till vägen.

Figur 2.9.1. In- och utfartsväg till väg 70 (© Lantmäteriet).

Transporter vid bedömd maximal produktion om 600 000 ton berg samt maximal intransport av entreprenadberg, beräknas, baserat på 220 arbetsdagar per år, ge upphov till 330 fordonsrörelser per arbetsdag, vilket motsvarar 165 lastbilar. Transportrörelserna har beräknats utifrån en genomsnittlig lastkapacitet på 30 ton och under förutsättning att inga returtransporter sker, vilket gör att denna beräkning är mycket konservativ. Lastkapaciteten kommer att variera beroende på försald produkt och vilken transportör som anlitas.

Normalfallet innebär att transporter sker i samma omfattning som idag. Vid normal produktion på 400 000 ton berg beräknas antalet transporter per dygn uppgå till ca 120 fordonsrörelser per arbetsdag, vilket motsvarar ca 60 lastbilar. Beräkningarna har gjorts utifrån en genomsnittlig last

av 30 ton och under förutsättning att inga returtransporter sker, samt att ingen intransport av entreprenadberg sker.

Beräkningarna för den maximala produktionen är konservativa och det bedöms inte sannolikt att det sker maximala leveranser av både bergmaterial och entreprenadberg under samma år. I det fall returtransporter nyttjas kommer också antalet transporter att minska.

Utöver detta tillkommer transporter för att ta emot externa schaktmassor för efterbehandlingsändamål, vilka kommer att fördelas på flera år under tillståndstiden.

Trafikflödet på väg 70 mot Avesta utmed sträckan förbi området är, enligt Trafikverkets senaste uppgifter på Trafikflödeskartan från 2023, 4 090 fordon per årsmedeldygn, varav 330 utgörs av tung trafik. I riktning mot Hedemora uppgår trafikflödet på motsvarande sträcka till 4 460 fordon per årsmedeldygn, varav 370 utgörs av tung trafik. Mätningarna innefattar befintliga tunga transporter med bergmaterial från täktverksamheten.

2.10 Sevesoverksamhet

Den befintliga täktverksamheten är klassad som Sevesoverksamhet, enligt den lägre kravnivån, till följd av hantering av mer än 10 ton sprängmedel i samband med sprängning. Planerad verksamhet har ingen inverkan på dessa förhållanden utan sprängmedelshanteringen kommer att fortgå som idag.

De kemiska produkter som förekommer på anläggningen, och som enligt Sevesolagstiftningen klassas som farliga, är sprängmedel. Mängden sprängämne per sprängtillfälle säkerställs så den alltid underskrider 50 ton.

Under ett normalår i nuläget sker sprängning vid ca 5–10 tillfällen. Den planerade verksamheten innebär att mängden sprängmedel som hanteras vid ett och samma tillfälle kommer att vara i samma storleksordning som i nuläget. Det som kan komma att förändras är att sprängning kan ske oftare beroende av produktionsförhållanden. Ingen lagring av sprängmedel sker idag i täkten och inte heller vad gäller den planerade verksamheten.

I den verksamhet som bedrivs av Skanska finns rutiner för att fortlöpande identifiera olycksrisker och för att kunna reagera i händelse av olyckor och nödsituationer.

Närmast belägna Sevesoverksamhet är Outokumpu och Linde Gas verksamheter i Avesta ca 9 kilometer sydost om planerat verksamhetsområde. Anläggningarna är klassade som Sevesoverksamhet enligt högre kravnivån och dessa båda verksamheter bedöms inte påverkas av verksamheten vid Kyrkberget.

Skanska har ett framtaget handlingsprogram och ett säkerhetsledningssystem för Sevesoverksamhet enligt lägre kravnivån, vilka uppdateras enligt gällande intervall. Handlingsprogrammet kommer att biläggas tillståndsansökan.

2.11 Egenkontroll

Egenkontroll av verksamheten är ett generellt lagkrav för den som bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Egenkontroll innebär att löpande planera och kontrollera verksamheten, t.ex. genom undersökningar eller provtagningar, för att motverka eller förebygga sådan påverkan.

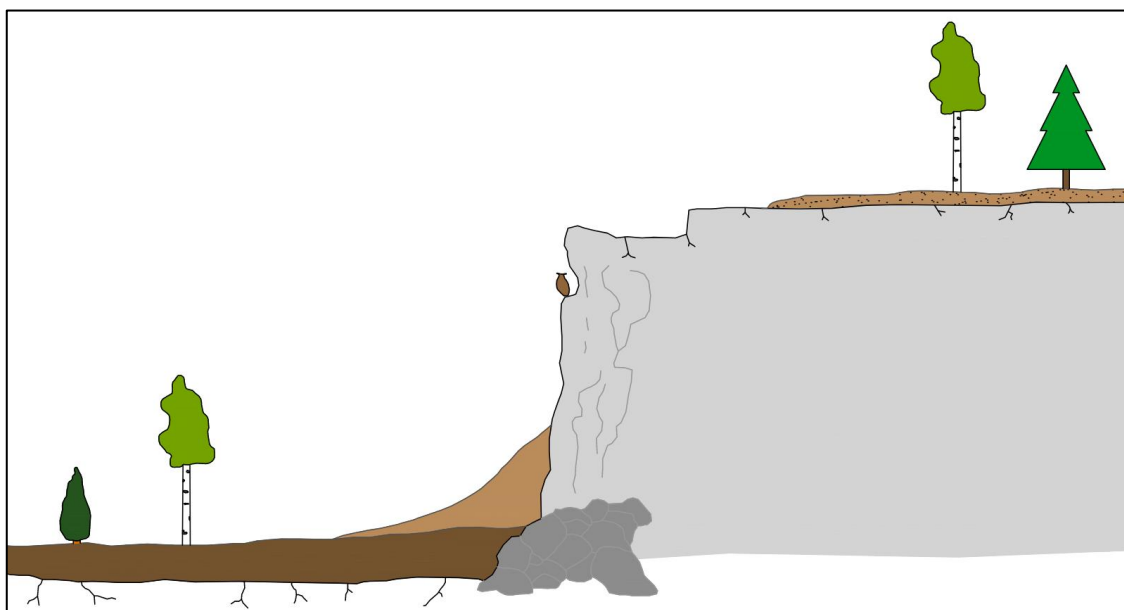
I organisationen finns en skriftlig dokumentation av ansvarsfördelningen. För varje arbetsplats finns en platsansvarig. Genom ett certifierat ledningssystem ges instruktioner för hur organisationen ska fungera.

Ett kontrollprogram finns för kontroll av verksamheten. Revidering av kontrollprogrammet kommer att göras efter det att ett eventuellt nytt tillstånd har meddelats.

2.12 Efterbehandling

Täktområdet föreslås att återgå till naturmark och/eller verksamhetsområde efter avslutad täktverksamhet. Vissa efterbehandlingsåtgärder kan göras successivt där så är möjligt. Viss efterbehandling med externa schaktmassor har också påbörjats i västra delen av nuvarande brytområde inom ramen för idag gällande tillstånd.

Syftet med efterbehandlingen av brytområdet i övrigt är att skapa en miljö som återgår till natur-/skogsmark samt till viss del verksamhetsytor med begränsade säkerhetsrisker. Principen för efterbehandlingen är att släntröner ovanför branta slänter kommer att utformas med skyddshylla och en skyddande stenrad eller skyddsvall före skyddshyllan. Släntröret planeras att efterbehandlas genom påförande av externa jord- och schaktmassor med varierande höjd och lutning, se principskiss i figur 2.12.1 nedan.

Figur 2.12.1. Principskiss för efterbehandling av bergslänt.

Utöver detta kan åtgärder genomföras som skapar förutsättning för och gynnar den biologiska mångfalden. En översiktlig plan kommer att presenteras i ansökningshandlingarna. Den slutliga efterbehandlingen kommer att fastställas i samråd med tillsynsmyndigheten och markägarna.

3 Områdesbeskrivning

I detta kapitel ges en beskrivning av området kring verksamheten, vilket ger en översiktlig bild av miljöns känslighet med hänsyn taget till de miljöaspekter som kan påverkas generellt sett av aktuell typ av verksamhet.

3.1 Planförhållanden

Det planerade verksamhetsområdet omfattas inte av detaljplan.

För Avesta kommun gäller översiktsplan som antogs i februari 2007. Inga särskilda rekommendationer har angetts för området för befintlig och planerad verksamhet. Översiktsplanen är antagen innan bergtäkten vid Kyrkberget kom till stånd, varmed denna inte är angiven i planen. Däremot anges den tidigare bergtäkten vid Hultronberget i beskrivning av det aktuella delområdet. Kommunen har även andra styrande dokument, som till exempel tematiska tillägg gällande vindkraft och landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Planerad verksamhet berör inga utpekade höga värden eller intressen.

Det pågår ett arbete med att ta fram en ny översiktsplan. Den nya översiktsplanen har varit på samråd och enligt Avesta kommuns hemsida pågår för närvarande arbetet med att sammanställa inkomna synpunkter. Det aktuella området är i samrådshandlingarna för ny översiktsplan utpekade som landsbygd.

Sydost om planerat verksamhet finns ett område som utpekats av Länsstyrelserna i Dalarnas kulturvårdsinventering som ett kommunalt intresse för kulturmiljövård. Området som benämns som Norr Nävde-Saxbo anges som ett kulturlandskap med gles välbehållen bebyggelse. Området finns dock inte beskrivet i Avesta kommuns nya eller befintliga översiktsplan.

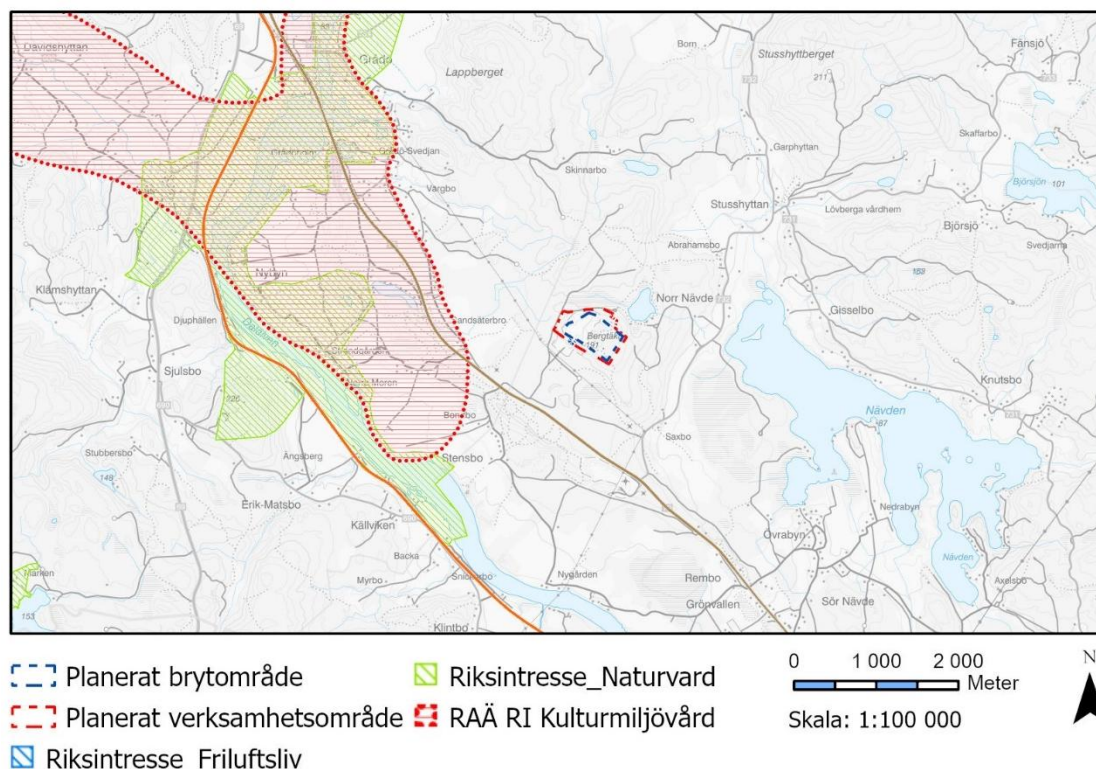
3.2 Riksintressen och skyddade områden enligt miljöbalken

Den nuvarande och planerade verksamheten berörs inte direkt av något område av riksintresse enligt 3 kap. 6 § eller 4 kap. miljöbalken.

Närmaste riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § ligger ca 1,1 kilometer väster om verksamhetsområdet och utgörs av Grådö-Hamre-Husby som är en centralbygd vid Dalälven och som visar förhistorisk och medeltida kolonisation och den senare organisationen av bergshantering. Närmaste riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § utgörs av Hovran – Flinesjön som ligger ca 2,3 kilometer väster om verksamhetsområdet. Närmaste riksintresse för friluftsliv ligger ca 7 kilometer sydost om området och utgörs av området utmed Dalälven från Avesta till Skutskär.

Befintlig sträckning av väg 70 mellan Enköping och Mora är utpekad av Trafikverket som riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

Inga skyddade områden såsom naturreservat eller strandskyddade områden berörs. Den planerade verksamheten ligger inte inom eller i anslutning till föreslaget eller beslutat vattenskyddsområde. Området ligger heller inte inom område som omfattas bearbetningskoncession eller undersökningstillstånd för prospektering eller utvinning av mineral.

Figur 3.2.1. Riksintressen runt planerat verksamhetsområde (© Lantmäteriet). I figuren framgår även riksintressen för kommunikationer avseende befintlig väg (brun markering) och befintlig jämväg (orange markering).

3.3 Geologi och bergkvalitet

Geologin inom det befintliga och utökade brytområdet utgörs av gnejsiga graniter till granodioriter. Berggrunden är homogen, men underordnade inslag av tonalit och amfibolit. Det utökade området åt öster utgörs av ett höjdområde med berg i dagen som i delar överlagras av ett tunt jordtäckte. Utförda provtagningar visar att bergarten inom det utökade området utgörs av samma bergart som i nuvarande täktområde.

Det material som produceras i täkten är CE-märkt och utvärderas kontinuerligt avseende kvalitet. De utförda proverna på nuvarande och utökat område visar att material som bryts vid bergtäkten i Kyrkberget håller en mycket hög och jämn kvalitet och uppfyller kraven på betongballast, samt de hårt ställda kraven på specialsten vid asfalttillverkning. Vidare kan ballasten från täkten även tillgodose behovet för övriga vanliga förekommande användningsområden för bygg- och anläggningsändamål.

Figur 3.3.1. Foto av skärning vid södra bergväggen vid bergtäkten i Kyrkberget. På bilden framgår den relativt homogena karaktären på berggrunden i området.

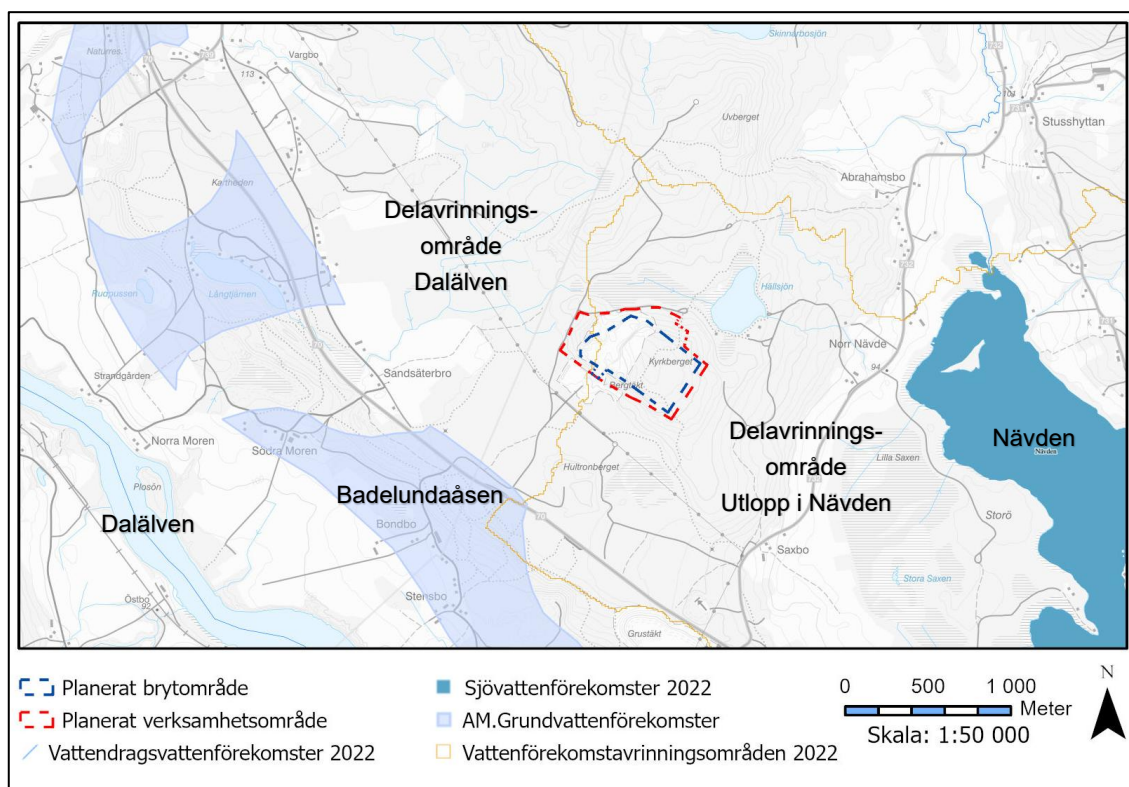
3.4 Hydrologi och hydrogeologi

Verksamheten ligger inom huvudavrinningsområde för Dalälven och delavrinningsområdena Utloppet av Nävden och Dalälven. Avvattning av området inom båda delavrinningsområdena i tälkten sker i huvudsaklig riktning söderut mot Badelundaåsen (SE667628-151454) som är en långsträckt sand- och grusförekomst och en av de längsta rullstensåsarna i Sverige. Badelundaåsen är den närmast utpekade vattenförekomsten för grundvatten och omfattas av miljö kvalitetsnormer. Delavrinningsområde Dalälven omfattar de östra delarna av verksamhetsområdet utgör modellerat tillrinningsområde för Badelundaåsen.

Närmaste ytvattenförekomst är Dalälven söder om nuvarande och planerad verksamhet.

För den planerade verksamheten avses en sedimentationsdamm att anläggas vid infart till verksamhetsområdet. Avledning av vatten från sedimentationsdammen planeras att ske via dike som anläggs i östlig riktning söder om verksamhetsområdet.

En hydrogeologisk utredning har initierats som underlag till ansökan.

Figur 3.4.1. Delavrinningsområden och vattenförekomster.

3.5 Naturmiljö

Verksamheten berör inte något område av riksintresse för naturvård eller område som omfattas av naturreservat. De närmaste omgivningarna kring befintlig bergtäkt består av kuperad barrskog i varierande ålder. Det förekommer blockrika branter och bergsklippor. Skogen domineras av tall, gran och björk. Inom planerat verksamhetsområde finns nyckelbiotop som pekats ut av Skogsstyrelsen, se figur 3.5.1. Nyckelbiotopen är enligt beskrivning ca 2,3 ha och utgörs av hållmarksskog med stort inslag av servuxna träd.

Norr om verksamheten finns också flera sumpskogar registrerade i Skogsstyrelsens inventeringar. Den större av dessa vid Hällsjömossen har preliminärt bedömts ha naturvärdesklass 2, medan övriga bedömts som naturvärdesklass 3 eller inte är klassade.

Som underlag för kommande tillståndsansökan har Skanska låtit utföra en naturvärdesinventering, se vidare under avsnitt 4.1.

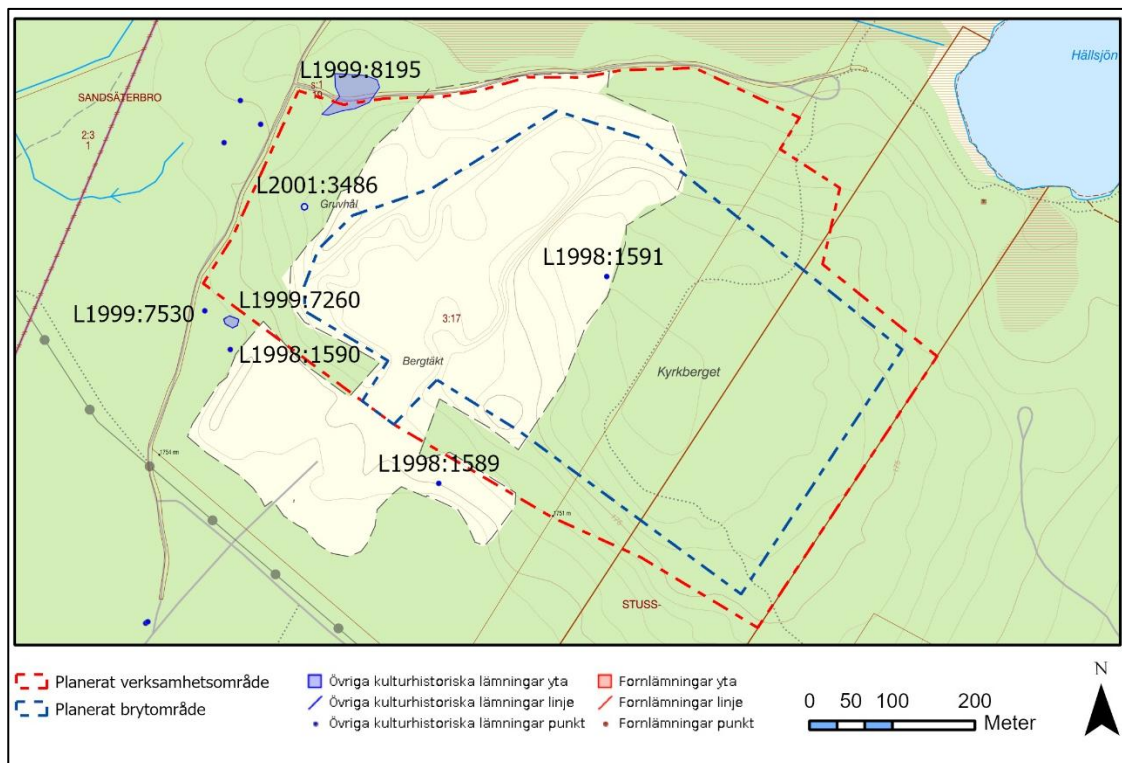
Figur 3.5.1. Kända naturvärden utpekade av Skogsstyrelsen. I tillägg har Skanska låtit utföra en naturvärdesinventering som presenteras i avsnitt 4.1.

3.6 Kulturmiljö

Den befintliga och planerade verksamheten berör inte något område av riksintresse för kulturmiljövård. En arkeologisk utredning inför verksamheten skulle påbörjas vid Kyrkberget av Dalarnas museum 2010 (dnr 68/10 Norr Närke, RAÄ 127 m.fl.). Syftet med utredningen var att utreda i vilken omfattning fornlämningar skulle komma att beröras av den planerade exploateringen samt att översiktligt fastställa och beskriva lämningarnas karaktär och omfattning. Vid utredningen påträffades två mindre gränsrösen (L1998:1591 – RAÄ Grytnäs 224 och L1998:1589 – RAÄ Grytnäs 222), samt en kolbotten efter resmila (L1998:1590 – RAÄ Grytnäs 223). Enligt Dalarnas museum betraktas inte gränsmarkeringen eller kolbotten som fornlämningar, utan de har i stället klassats som övriga kulthistoriska lämningar. Gränsmarkering L1998:1591) som är belägen inom planerat verksamhetsområde ligger enligt den arkeologiska utredningen inte i någon gräns, varför dess funktion är oklar.

Inom verksamhetsområdet finns också övriga kulturhistoriska lämningar i form av gruvområde (L2001:3486 – Grytnäs 127:1) och ett grustag (L1999:8195 – RAÄ Grytnäs 206). Verksamheten kommer att anpassas så att dessa lämningar inte påverkas av planerad verksamhet.

Sydväst om planerat verksamhetsområdet finns även ytterligare ett gruvhål (L1999:7260 – Grytnäs 194), samt två kolningsanläggningar (L1998:1590 – RAÄ Grytnäs 223 och L1999:7530 – RAÄ Grytnäs 186). Den förstnämnda kolningsanläggningen påträffades i samband med den arkeologiska utredningen som utfördes 2010 av Dalarnas museum. Dessa kommer inte påverkas av planerad verksamhet.

Figur 3.6.1. Utdrag från Riksantikvarieämbetet digitala kartjänst över kända fornminnen och övriga kulturhistoriska lämningar i anslutning till planerat bryt- och verksamhetsområde (© Lantmäteriet).

3.7 Friluftsliv

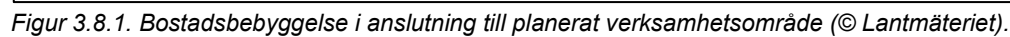
Det utökade området utgörs av produktiv skogsmark. Området vid Kyrkberget nyttjas i viss mån även för rekreation för boende i närområdet för bland annat promenader, jakt, bär- och svampplockning etc. Det finns också markerade stigar i området runt Hällsjön, samt söder om området mellan Sandsäterbro och Saxnäs.

Inom det planerade verksamhetsområdet löper Folkareleden som är en sju mil lång led som var tänkt att sammanbinda Bruks- och Gästrikeleden från Krylbo till Grönsinka. Vandringsleden har använts sparsamt, men har de senaste åren rustats upp och utvecklats av Biosfärsområde Nedre Dalälven. Avesta kommun tog under 2024 på sig huvudmannaskapet för Folkareleden.

Skanska avser i dialog med markägare och huvudman för Folkareleden att utreda behov av åtgärder eller skyddsåtgärder, vilket avses att beskrivas i den ansökan som tas fram för den planerade verksamheten.

3.8 Bostadsbebyggelse

Närmast belägna hus är ett fritidshus som är beläget ca 170 meter norr om planerat verksamhetsområde. Det finns även två ytterligare bostads-/fritidshus söder om Hällsjön, norr om verksamheten. Dessa är belägna på 300 meter respektive 380 meters avstånd från planerat verksamhetsområde. Öster om tälten finns två bostadshus ca 850 meter öster om området. Närmaste mer samlad bebyggelse finns vid Sandsäterbro ca 1,1 kilometer sydväst om planerat verksamhetsområde, samt vid Saxbo, ca 900 meter sydost om verksamhetsområdet. Det finns inga bostadshus längs utfartsvägen innan anslutning till väg 70.

Med miljöeffekter avses direkta eller indirekta effekter som är positiva eller negativa, som är tillfälliga eller bestående, som är kumulativa eller inte kumulativa och som uppstår på kort, medellång eller lång sikt. Bedömningen utgörs från följande definitioner av miljöpåverkan och effekt:

- Den förändrade verksamheten gör att omgivningspåverkan kan förväntas bli något större för vissa miljöaspekter medan den är samma som tidigare eller minskar för andra.

Med hänsyn till förutsättningarna på platsen kan främst följande miljöpåverkan behöva beaktas i samband med planerad verksamhet.

- lanspråktagande av ny mark som kan ge påverkan på växt- och djurliv, kulturmiljö, friluftsliv och viss mån landskapsbilden
- Utsläpp till mark och vatten som kan påverka vattenkvalitet nedströms
- Buller kan påverka boendemiljö
- Vibrationer, luftstötvtåg till följd av sprängning kan påverka boendemiljö
- Damning och utsläpp till luft från arbetsmaskiner

Följdverksamhet i form av transporter belyses genom övergripande klimatpåverkan av verksamheten. Inga bostadshus är belägna utmed transportvägen fram till allmän väg varför lokal bullerpåverkan till följd av externt transportarbete inte bedöms behöva beaktas.

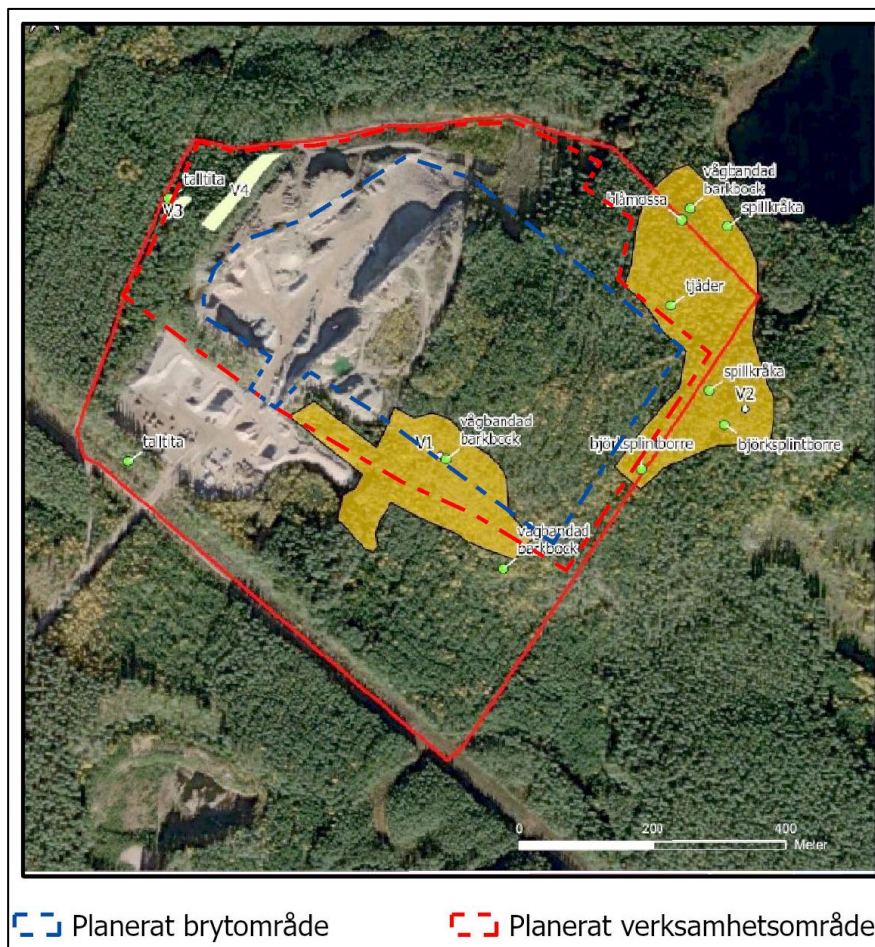
4.1 lanspråktagande av ny mark - påverkan på natur- och kulturmiljö och landskap

Utökningen av verksamhetsområdet innebär att ny mark tas i anspråk öster om befintligt verksamhetsområde. Inga områden av riksintresse för natur- eller kulturmiljö berörs direkt av den planerade utökningen.

Området ligger norr om utpekade område för Badelundaåsen i planeringsunderlaget Översiktlig landskapsanalys som togs fram av Avesta, Fagersta och Norbergs kommuner 2011. Området omfattas heller inte av övriga utpekade landskapliga värden i kommunens översiktsplan. Det finns inga kända fornlämningar i det berörda utökade området eller i det direkta närområdet varför påverkan på landskapsbild och kulturmiljö bedöms som liten med nuvarande kunskap om området. Området hyser dock en del kända övriga kulturhistoriska lämningar, vilka undersöktes i arkeologisk utredning 2010 inför påbörjande av täktverksamhet.

Skanska har låtit utföra en naturvärdesinventering av berörd planerad utökning av bryt- och verksamhetsområde under 2024, se figur 4.1.1. De preliminära resultaten visar att det finns två naturvärdesbiotoper, samt fyra värdeelement inom det område som ansökan avser, se Figur 4.1.1. De bägge naturvärdesbiotoperna bedömdes ha påtagligt naturvärde (klass 3 på en fyragradig skala där klass 1 har högsta naturvärde). De identifierade naturvärdesbiotoperna består av medelgammal kuperad barrskog. Delar är blockrik och fuktig grandominerad skog och andra delar är mer ljus och öppen talldominerad skog med bergsklippor. Det bedömdes finnas måttligt med död ved. Vid inventeringen påträffades värdearter i form av björksplintborre, vågbandad barkbock och blåmossa. Den nordvästra naturvärdesbiotopen bedömdes utgöra en trolig tjäderspelplats. Det planerade verksamhets- och brytområdet har anpassats efter naturvärdesinventeringen så att naturvärdesobjektet och tjäderspelplatsen undantas från exploatering.

Vid inventeringen registrerades även fyra värdeelement. Två av dessa utgörs av bergbranter vända mot öst med måttlig mångfald av triviala arter av mossor och död ved. De andra två värdeelementen utgörs av torrakor av tall med uthackade bohål. Vid naturvärdesinventeringen påträffades talltita, tjäder och spillkråka som är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen bilaga 1.

Figur 4.1.1. Naturvärdesinventering av planerat utökat bryt- och verksamhetsområde. Den yttre heldragna röda linjen visar avgränsning av utförd naturvärdesinventering. Efter inventering har anpassning av verksamhetsområdet gjorts för att undvika direkt påverkan på naturvärdesbiotopen i nordost med trolig tjäderspelplats.

Påverkan på naturmiljön bedöms i nuläget sammantaget som liten då planerad verksamhet inte berör några områden med höga naturvärden och anpassning sker till skydd för spelplats för tjäder. En fördjupad fågelinventering planeras att utföras inom ramen för ansökan.

4.2 Utsläpp till mark och vatten

Verksamhetsrelaterade utsläpp till mark och vatten är i huvudsak begränsade till utsläpp av kväve till följd av sprängningsarbeten samt eventuellt utsläpp av petroleumprodukter vid läckage eller haveri. Ett visst utsläpp av suspenderat material kan även ske i samband med höga flöden.

Det går inte att undvika utsläpp av kväve i samband med brytning av berg eftersom alla praktiskt användbara sprängämnen är kvävebaserade. Den största delen av kväveutsläppet beror på att det i princip alltid finns små rester av odetonerat sprängmedel kvar i sprängstensmassorna efter en sprängning som sedan följer med det vatten som leds bort i täktens länshållning. Ett eventuellt utsläpp av petroleumprodukter på marken till följd av läckage eller haveri på maskiner skulle kunna leda till att det länsvatten som samlas upp i täkten förorenas. Vid hantering av flytande petroleumprodukter finns absorptionsmedel lätt tillgängligt i de delar av verksamheten där detta är användbart. I tillägg kommer planerad sedimentationsdamm ha oljeavskiljande funktion. Genom detta är risken för att oljeprodukter m.m. ska komma ut och förorena mark och vatten liten.

För att förhindra utsläpp av förorenande ämnen i det vatten som lämnar täktverksamheten passerar allt vatten genom en sedimentationsdamm innan det släpps ut. I dammarna sker sedimentering av suspenderat material och viss rening av kväve. Dammarna har också en oljeavskiljande funktion för att förhindra utsläpp av petroleumprodukter.

Avrinning sker idag i huvudsaklig riktning mot Badelundaåsen. Badelundaåsen är en utpekad grundvattenförekomst och omfattas av miljökvalitetsnormer. Badelundaåsen bedöms enligt gällande klassning i VISS (VatteninformationsSystem Sverige) ha god kemisk och kvantitativ status. Det finns enligt motivering i VISS heller inga indikatorer på bristsituation i grundvattenförekomsten eller på några betydande påverkanskällor avseende påverkan av kemisk status.

Risken för påverkan på beslutade miljökvalitetsnormer för närliggande vattenförekomster kvantitativt och kvalitativt kommer att utredas och bedömas inom ramen för kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Kommande ansökningshandlingar kommer även omfatta en hydrogeologisk utredning, samt dimensionering sedimentationsdamm för omhändertagande av avrinnande vatten från den utökade verksamheten innan avledning till recipient.

4.3 Buller

Verksamheten genererar ljudpåverkan genom de olika produktionsprocesserna. Det är dock skillnad på ljudnivå och tidsomfattningen för de olika processerna.

Ljud är tryckförändringar i luft, eller andra medier, som kan uppfattas av vår hörsel. Buller kan definieras som allt ljud som inte är önskvärt.

För den pågående verksamheten finns villkor som reglerar bullernivåer vid bostadshus i omgivningen. Det finns även riktlinjer för externt industribuller i Naturvårdsverkets rapport 6538 Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (april 2015). Vägledningen redovisar riktvärden för nyetablering av industri i enlighet med Tabell 4.1.1 nedan. Riktvärdena är ett stöd i bedömningen av lämpliga villkor med avseende på buller från en verksamhet. Dessa riktlinjer skiljer sig jämfört med gällande tillstånd med avseende tidsperioden för dag- och nattetid. Skanska avser i planerad ansökan om nytt tillstånd yrka på ett bullervillkor i enlighet med riktlinjerna.

Tabell 4.1.1 Naturvårdsverkets riktlinjer för ljudnivå från industri/verksamhet.

Utomhusriktvärden för industribuller, ekvivalent ljudnivå i dB(A)			
Markanvändning	Ekvivalent ljudnivå i dB(A)		
	Dag kl. 06-18	Kväll kl. 18-22 lör-, söndag kl. 06-18 helgdag kl. 06-18	Natt kl. 22-06
Bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler	50	45	40
Utöver detta gäller även: Maximala ljudnivåer (L _{Fmax} > 55 dBA) bör inte förekomma nattetid klockan 22–06 annat än vid enstaka tillfällen. Vissa ljudkaraktärer är särskilt			

störningsframkallande. I de fall verksamhetens buller karakteriseras av ofta återkommande impulser eller innehåller ljud med tydligt hörbara tonkomponenter bör värdena i tabellen sänkas med 5 dBA.

Den planerade verksamheten kommer, likt den pågående verksamheten, att ge upphov till ljudpåverkan från de olika arbetsmomenten.

Skanska kommer låta en extern akustikkonsult genomföra en bullerutredning för att säkerställa att Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller innehålls. Bullerutredningen kommer att redovisa bullerspridning till omgivningen från de olika delarna av den planerade verksamheten, samt också vid behov förslag till de skyddsåtgärder som eventuellt behöver vidtas för att innehålla de riktlinjer som anges ovan.

4.4 Vibrationer och luftstöt våg

Sprängningar i samband med loss hållning av berg ger markvibrationer och luftstöt vågor. Energin som utlöses vid sprängning går ut i alla riktningar från laddningen. Hur stora markvibrationerna blir beror av flera faktorer så som mängden samverkande laddning, bergets egenskaper, avstånd till sprängplatsen och ovanpåliggande jordlagars egenskaper.

Den planerade verksamheten bedöms i nuläget inte innebära någon betydande förändring jämfört med den pågående verksamheten. Normalt beräknas sprängning behöva ske ca 5–10 gånger per år, men antalet tillfällen kan i vissa fall bli mer i samband med t.ex. sprängning av ramper eller hög produktion.

Med en väl anpassad sprängplan och rätt orienterade brytningsriktningar bedöms vibrationer eller luftstöt vågor från sprängningar inte medföra någon risk på byggnader eller närliggande anläggningar. En risk- och vibrationsutredning kommer genomföras, som även utreder luftstöt vågor. Utredningen kommer biläggas tillståndsansökan.

4.5 Utsläpp till luft

Den pågående och planerade verksamheten kan innebära omgivningspåverkan i form av damning. Damning kan uppstå vid alla arbetsmoment såsom vid borrhning, krossning och sortering, upplagshantering, lastning samt vid transporter.

Damningen från verksamheten bedöms dock inte vara ett stort yttre miljöproblem. Skanska arbetar kontinuerligt med åtgärder för att minimera damningspåverkan såsom dammbekämpning av transport- och upplagsytor och i samband med krossning och siktning genom bevattning.

Den planerade verksamheten påverkar luften genom avgasutsläpp från maskinparken, och genom trafik till och från området. Utsläpp från transportfordon och maskinparken är t ex kolväten, kväveoxider och koldioxid vid förbränningen av oljekolväten. Därutöver bildas också svavelföreningar och partiklar. Konsekvenserna av dessa utsläpp är bl. a. att kolväten i samverkan med kväveoxider i atmosfären bildar marknära ozon, som kan ge skador på skog och gröda. Många kolväten är också skadliga för människors hälsa. Kväveoxider och svavel bidrar till försurning av mark, skog och akvatiska ekosystem. Kväveoxiderna har också en gödslingseffekt på skog och mark. Den ökande halten av koldioxid i atmosfären påverkar klimatet genom att öka jordens medeltemperatur. Val av drivmedel sker i enlighet med

Skanskas klimatplan, vilket innebär att vad av drivmedel och maskinpark kan variera över tid med målsättningen att Skanska som helhet ska vara klimatneutralt 2045.

Transporter av bergmaterial sker normalt i kundernas regi, vilket innebär att Skanska saknar rådighet över dessa. Transporter med specialsten till Skanskas asfaltverk sker till stor del med transporter som Skanska handlar upp från åkerier. Upphandling av transporter sker centralt i Skanska och i samband med upphandlingen kan krav ställas på transportörerna. Flertalet åkerier har en modern fordonspark med hänsyn till avgasutsläpp. Allteftersom fordonsparken förnyas minskar miljöpåverkan från utsläpp.

4.6 Transporter

Transport till och från området sker via en enskild in- och utfartsväg som ansluter till väg 70 i höjd med Stensbo och Bondbo. Den enskilda vägen omges av skog.

Antalet tunga transporter är beroende dels av hur mycket material som produceras och efterfrågas, dels av vilken typ av lastbil som används och andelen returtransporter.

Antalet tunga transporter till och från tälten kan vid maximal verksamhet antas öka jämfört dagens situation. En uppskattning/beräkning av det framtida transportarbetet till och från verksamhetsområdet finns under avsnitt 2.15 och kommer även att presenteras som underlag för ansökan.

Följdverksamheten i form av transporter ger utsläpp till luft som kan ge en lokal/regional och global påverkan. För de transporter som Skanska har rådighet över finns krav för att minska miljöbelastningen.

4.7 Miljöeffekter till följd av yttre händelser

Översvämning, skred och extremt väder är exempel på yttre händelser som eventuellt skulle kunna påverka den aktuella verksamheten på sådant sätt att den kan förorsaka negativa miljöeffekter på omgivningen.

Utifrån hydrologiska flödesdata har MCF och höjddata tagit fram så kallade översvämningskarteringar som visar de områden och vattendrag som riskerar att översvämmas vid olika flödesscenarion. Inom det område inom vilket den aktuella verksamheten är belägen föreligger, enligt MCF:s kartering, inget översvämningshot. Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har, tillsammans med Statens Geotekniska Institut (SGI) tagit fram en kartvisare som visar var i Sverige det finns förutsättningarna för skred i finkorniga jordarter så som silt och lera. Information om risker för ras och skred finns även tillgängligt via MCF:s kartportal. Den aktuella verksamheten är inte belägen inom något utpekat aktsamhetsområde, det vill säga ett sådant område där det kan föreligga risk för ras eller skred. När det gäller extrema väder är det framför allt åska och blixtnedslag som kan förorsaka negativa miljöeffekter. Skanska genomför inga sprängningsarbeten i samband med åska, inte heller genomförs några förberedande moment så som laddning av borrhål. Genom dessa skyddsåtgärder bedömer Skanska att det inte föreligger någon risk av betydelse vad gällande negativ yttre miljöpåverkan till följd av extremt väder.

Närmast belägna Sevesoverksamhet är Outokumpu och Linde Gas verksamheter i Avesta ca 9 kilometer sydost om planerat verksamhetsområde. Anläggningarna är klassade som

Sevesoverksamhet enligt högre kravnivå. Mot bakgrund av avståndet till dessa bedöms dessa förhållanden inte innebära någon risk av betydelse.

I detta skede har inga andra yttre händelser som kan medföra betydande miljöpåverkan identifierats.

5 Bedömning i fråga om betydande miljöpåverkan

Den planerade ansökta huvudverksamheten omfattas av tillståndsplikt enligt 4 kap. 2 § Miljöprövningsförordningen (2013:251). Den planerade verksamheten är en sådan verksamhet som enligt 6 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) punkt 2b ska antas medföra en betydande miljöpåverkan då verksamheten avser täkt, för annat än husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter, torv och matjord undantagna, som omfattar mer än 25 hektar. I enlighet med 6 kap. 20 § miljöbalken ska därmed en s.k. specifik miljöbedömning göras vilken inkluderar upprättande av en MKB, se även kap. 8.

6 Planerade utredningar

Följande utredningar planeras att genomföras och ligga till grund vid framtagande av MKB:

- Hydrogeologisk utredning, inklusive utformning av sedimentationsdamm och diken
- Vibrations- och luftstötsutredning, inklusive risk för kast
- Bullerutredning
- Naturvärdesinventering, inklusive fågelinventering
- Handlingsprogram Seveso

7 Förslag till innehåll i miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen föreslås ta upp samtliga till täkt- och återvinningssamhet typiskt sett relaterade miljöeffekter, med följande förväntade fokusområden:

- Påverkan på ytvatten genom bortledande och utsläpp till recipient
- Inverkan på naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv
- Påverkan genom buller, markvibrationer och luftstöt vågor
- Transporter och utsläpp till luft genom damning och avgaser

Gränsen för verksamhetsområdet utgör den primära geografiska avgränsningen i miljökonsekvensbeskrivningen. Verksamheten innebär dock även miljöpåverkan utanför verksamhetsområdet, varför även denna kommer att beskrivas.

Miljökonsekvensbeskrivningen föreslås också innehålla en beskrivning av de skyddsåtgärder som planeras för att skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur det ska undvikas att verksamheten eller åtgärden inte medför påverkan som försämrar möjligheten att uppfylla miljökvalitetsnormer för vatten och luft.

8 Samråds- och prövningsprocessen

8.1 Allmän information

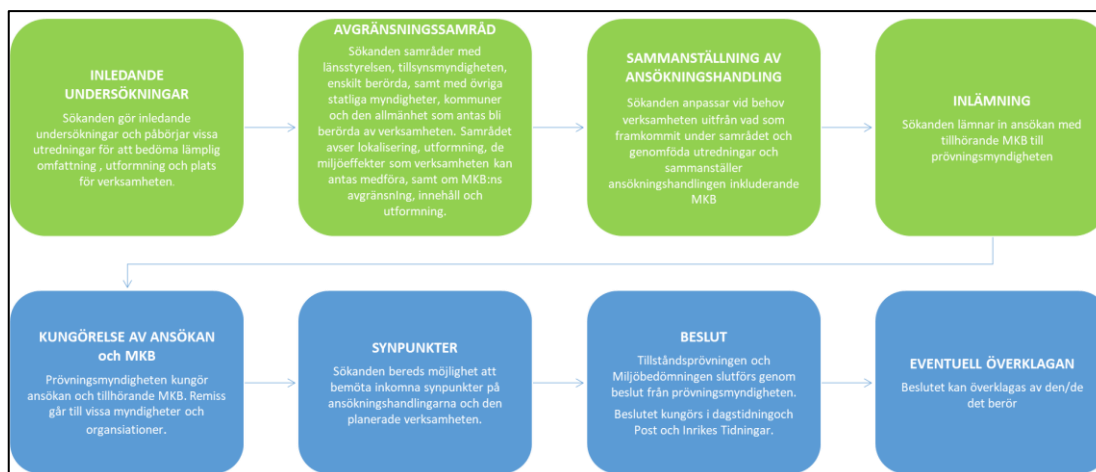
Tillståndsprövningsprocessen för planerad verksamhet kan delas in i steg, se Figur 8.1.1. Först gör sökanden, i detta fall Skanska, inledande utredningar/undersökningar för att ta ett beslut om hur verksamheten planeras bedrivas och utformas. Därefter sker vanligen samråd med Länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten samt berörda enskilda m.fl.

Verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan, se kapitel 5. En specifik miljöbedömning ska därför genomföras. Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

I enlighet med den 28 § 6 kap. miljöbalken innebär den specifika miljöbedömningen att den som avser att bedriva verksamheten, i detta fall Skanska, samråder om hur MKB ska avgränsas (s.k. avgränsningssamråd). Eftersom verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan, i enlighet med miljöbedömningsförordningen, genomför Skanska inget inledande undersökningssamråd.

När samrådet är genomfört sammanställer Skanska en samrådsredogörelse och ser över om det finns anledning att revidera planerna eller göra ytterligare utredningar. När Skanska har gjort dessa övervägningar och alla utredningar är klara så sammanställs en ansökningshandling med tillhörande MKB och övriga relevanta utredningar.

Ansökan lämnas till prövningsmyndigheten, som i detta fall ansökan endast avser tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken och därmed utgörs av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Dalarna. När ansökan är komplett så kungörs ansökan och MKB:n i dagspressen och allmänheten ges tillfälle att yttra sig över ansökan. När prövningsmyndigheten har fattat beslut i ärendet och slutfört miljöbedömningen så kungörs även det. Beslutet kan överklagas inom en viss angiven tid. Tid för överklagande etc. framgår av myndighetens beslut.

Figur 8.1.1. Schematisk bild över prövningsprocessen för planerad verksamhet. Processen är nu i samrådsskedet och det så kallade avgränsningssamrådet. Då verksamheten i enlighet med miljöbedömningsförordningen, per automatik kan antas medföra betydande miljöpåverkan genomförs inget inledande undersökningssamråd utan samrådsprocessen sker endast genom ett avgränsningssamråd.

8.2 Samråd för planerad verksamhet

I enlighet med 6 kap. miljöbalken ska verksamhetsutövaren samråda med berörda innan tillståndsansökan lämnas in till prövningsmyndigheten.

Planerad täktverksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Detta innebär att bolaget utöver samråd med berörda, Länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten även ska samråda med allmänheten och andra berörda myndigheter samt organisationer.

Verksamheten omfattas också av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor varför samrådet även avser hur allvarliga kemikalieolyckor till följd av verksamheten eller åtgärden ska kunna förebyggas och begränsas.

Bolaget har för avsikt att samråda med fastighetsägare och verksamhetsutövare som kan antas bli särskilt berörda genom utskick av samrådsunderlag. Information om den planerade verksamheten kommer även kungöras i Avesta Tidning och Södra Dalarnes Tidning för att delge allmänheten om den planerade verksamheten. Samrådet avser planerad utökning av verksamheten. Verksamheten utgör även en s.k. Sevesoverksamhet varför samrådet även omfattar dessa frågor.

Utöver samråd med Länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten planerar Skanska även att skriftligen samråda med andra myndigheter, företag och organisationer enligt nedan:

- Avesta kommun
- Hedemora kommun
- Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund
- Havs- och vattenmyndigheten
- Myndigheten för civilt försvar
- Naturvårdsverket
- Försvarsmakten
- Skogsstyrelsen
- Trafikverket
- Vattenfall
- Avesta Naturskyddsförening
- Folkare Ornitologiska Förening
- Dalarnas ornitologiska förening
- Biosfärsområde Nedre Dalälven

Samrådsprocessen planeras att ske under vår 2026. Skanska avser att lämna in ansökan om fortsatt och utökat tillstånd under 2026 när erforderliga utredningar genomförts.